

Jakelun mukaan

SYYTTÄJÄLAITOKSEN LAUSUNTO EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN KUNTA- JA HYVINVOINTIJAOSTOLLE VUODEN 2025 TALOUSARVIOESITYKSESTÄ

1. Hallituksen esitys HE 109/2024 vp – 23.9.2024 (Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025)

1 Johdanto

Syyttäjälaitoksen toimintamenomäärärahojen (mom. 25.30.01) taso vuonna 2025 on noin 64,4 milj. euroa. Lisäystä vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon on noin 1,2 milj. euroa. Määrärahan mitoituksessa on hallituksen esityksen mukaisesti huomioitu seuraavat muutokset.

Muutoksen perusteet	Muutos, euroa
Yhteensä	1 211 000
Lisäykset	1 937 000
Lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopuminen	266 000
Porin oikeustalohanke	94 000
Vahvistetaan oikeudenhoidon resursseja (HO 2023)	1 400 000
Palkkausten tarkistukset	177 000
Vähennykset	-726 000
Henkilöstövoimavarasiirto (siirto momentille 25.40.01)	-26 000
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-500 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-200 000

2 Tilanne

Syyttäjälaitoksen toimintamenomäärärahojen tasoa on nostettu, mutta samalla niihin on kohdennettu leikkauksia tuottavuusohjelman ja kehysriihessä päätettyjen lisätoimien perusteella.

Syyttäjälaitoksen menorakenne ei mahdollista merkittävien suorien määrärahaileikkausten toimeenpanoa. Henkilöstömenojen osuus on 79 %, ICT-menojen 9 %, toimitilamenojen 7 % ja muiden menojen 5 %. Muissa menoissa on myös kiinteäluontoisia ja rikosprosessin toteuttamisen kannalta välttämättömiä eriä, jonka vuoksi todellinen taloudellinen liikkumavara on selkeästi pienempi.

Syyttäjälaitos on kartoittanut suoria toimintamenosäästöjä ja tämän hetken arvion mukaan vähintään hallituksen päättämien lisätoimien osuus voidaan toimeenpanna vuodesta 2025 alkaen ilman merkittäviä negatiivisia vaikutuksia syyttäjäntoimintaan. Tuottavuustoimenpiteiden perusteella tehdyt vähennykset ovat suuruudeltaan niin merkittäviä, että ne edellyttävät toiminnallisia muutoksia tehokkuuden kasvattamiseksi. Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustavoitteita edistetään oikeuslaitostyöryhmässä ja tarvittavat kirjaukset on tehty Syyttäjälaitoksen ja oikeusministeriön väliseen tulossopimukseen.

3 Toimintaedellytykset vuonna 2025

Syyttäjälaitoksen toimintaedellytykset ovat rahoituksen osalta vuonna 2025 hyvät. Hallituksen esityksen mukaiset määrärahat riittävät tehtävien laadukkaaseen toteuttamiseen huolimatta tuottavuustoimenpiteiden ja lisätoimien aiheuttamasta 0,7 milj. euron määrärahavähennyksestä.

Syyttäjälaitoksen toiminnan kannalta oleellista on rikosketjun oikeasuhtaisuuden huomioiminen. Poliisi on jo vuonna 2024 saanut hallitusohjelman mukaisesti 17,5 milj. euroa poliisien määrän lisäämiseen. Summaa on vuoden 2025 talousarvioesityksessä kasvatettu edelleen 17,5 milj. eurolla.

Muualle rikosketjuun ei ole kohdennettu lisäyksiä. Tämän vuoksi syyttäjille käsiteltäväksi saapuvien asioiden ennakoidaan kasvavan aiempien vuosien noin 85 000–90 000 asian vuotuisesta tasosta, jonka vuoksi arvio Syyttäjälaitoksen toimintaedellytyksistä voi muuttua nyt arvioitua huonommaksi. Tämän vuoden

saapuvien rikosasioiden ennuste näyttää noin 1 300 rikosasian lisäystä viime vuoteen.

3.1 Ratkaisutoiminta

Syyttäjälaitos arvioi, että se kykenee korotetun perusrahoituksen ja siirtyneiden määrärahojen ansiosta ratkaisemaan vuonna 2025 hieman yli 93 000 asiaa, mikä on noin 1 500 asiaa enemmän kuin arvioidaan saapuvaksi. Korkean ratkaisumäärän saavuttamiseksi on suunnitteilla erillinen ruuhkanpurkuprojekti, joka alkaisi vuonna 2025 ja päättyisi vuonna 2027. Projektin kustannukset katetaan aiemmilta vuosilta siirtyneillä määrärahoilla.

Alla kuvataan saapuneiden ja ratkaistujen asioiden kehitys vuosina 2022–2025.

Saapuneet ja ratkaistut asiat	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025
Saapuneet asiat	85 053	87 931	89 200	92 000
Ratkaistut asiat	84 166	89 502	87 600	93 475
Ero	-887	1 571	-1 600	1 475

3.2 Syyttäjillä avoinna olevat asiat eli rästi

Syyttäjillä oli vuoden 2023 lopussa avoinna noin 17 300 asiaa, mutta määrä on kasvanut vuoden 2024 aikana takaisin lähelle koronavuosien huippua, noin 18 500 asiaan. Syyttäjälaitoksessa on suunnitteilla erillinen ruuhkanpurkuprojekti, jonka tarkoituksena on tehostaa avoinna olevien asioiden määrän vähentämistä ja kompensoida vuoden 2024 negatiivinen kehitys. Projekti rahoitetaan siirtyneillä määrärahoilla vuosien 2025–2027 aikana.

Oikeudenhoidon selonteon mukainen tavoitetaso, noin 15 000 avoinna olevaa asiaa¹ saavutetaan viimeistään vuonna 2027. Samalla pitkään, yli 12 kuukautta avoinna olleiden asioiden määrä vähenee nykyisestä noin 1 900 asiasta arviolta 1 000 asiaan.

3.3 Käsittelyajat

Keskimääräinen syyteharkinta-aika on nopeutunut. Koronavuosien aikana keskimääräinen syyteharkinta-aika oli pisimmillään noin 2,6 kuukautta. Vuonna 2023 asiat ratkaistiin keskimäärin 2,5 kuukaudessa ja vuoden 2024 tammi-elokuussa noin 2,3 kuukaudessa. Puolet kaikista asioista ratkaistaan enintään puolessa kuukaudessa ja 70 % kaikista asioista kahdessa kuukaudessa tai nopeammin.

Käsittelyaikojen odotetaan hieman pidentyvän vuonna 2025, kun ratkaisutoiminnassa priorisoidaan pitkään avoinna olleiden asioiden käsittelyä.

3.4 Henkilöstö

Syyttäjälaitoksen henkilöstömäärän arvioidaan jatkavan kasvuaan. Alla kuvataan kehitys vuosina 2022–2025.

Henkilötyövuodet	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025
Yhteensä	586	625	636	692
Syyttäjät	421	447	452	499
Muut	165	178	184	193

HTV-määrät kasvavat vuonna 2025 arviolta noin 690:een, josta noin 500 HTV:tä on syyttäjiä. Taso perustuu lisätyn perusrahoituksen ohella siirtyvien erien käyttöön.

---

¹ Keskimääräisen syyteharkinta-ajan tulisi olla noin kaksi kuukautta. Kahdessa kuukaudessa ratkaistujen asioiden kohtuullisena määränä voidaan siten pitää noin 15 000 asiaa.

Oikeudenhoidon selonteon rahoitusosuudet kohdennetaan syyttäjien rekrytointeihin. Henkilöstön vakinaistamista jatketaan ja määräaikaisten palvelussuhteiden kestoja pidennetään. Virkarakennetta kehitetään vastaamaan paremmin rikosasioiden laadun ja vaativuuden kehitystä. Pysyvien virkojen ja pidempien määräaikaissuhteiden voidaan olettaa vähentävän henkilöstön liikkuvuutta, mikä puolestaan vähentää jatkuvan koulutuksen ja perehdyttämisen tarvetta.

4 Yhteenveto

Hallituksen esitys vuoden 2025 talousarvioksi mahdollistaa Syyttäjälaitoksen tehtävien laadukkaan toteuttamisen ja tavoitteet saavutetaan aiemmin esitetyllä tavalla.

Hallituksen päättämien lisätoimien vaikutus Syyttäjälaitoksen rahoitusasemaan on maltillinen. Tuottavuussäästöt sen sijaan edellyttävät toiminnallisia muutoksia tehokkuuden parantamiseksi.

Korotettu perusrahoitus mahdollistaa sen, että uudet syyttäjät pystytään jatkossa pitämään Syyttäjälaitoksen palveluksessa tarjoamalla vakinaisia virkoja ja perustamalla uusia. Siirtyneitä määrärahoja suunnitellaan käytettäväksi erilliseen projektiin, jolla tavoitellaan syyttäjillä avoinna olevien asioiden ruuhkan tehostettua purkamista vuodesta 2025 alkaen.

Koronavuosien aikana tapahtunutta suorituskyvyn laskua ei voida korjata lyhyellä aikavälillä esimerkiksi vain yhdessä vuodessa. Suunnitelmallinen ja hallittavissa oleva nousujohteinen kehitys varmistaa tuloksen tasaisen vahvistumisen ja lopulta toiminnan tasoittumisen.

Tuottavuustoimenpiteiden ja leikkausten ohella Syyttäjälaitoksen toimintaan kohdistuu myös menopaineita.

Korkea inflaatio on kasvattanut toimitilojen vuokramenoja. Myös turvallisuusluokitellun aineiston käsittelyn mahdollistaville tiloille on selkeä tarve. Syyttäjälaitoksessa ei ole riittävästi tiloja, joissa korkean turvallisuusluokitellun aineiston syyteharkintaa voi tehdä. Sen sijaan työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan esitutkintaviranomaisten tiloissa. Syyttäjälaitoksessa on välttämätöntä toteuttaa vuonna 2019 voimaantulleen tiedonhallintolain edellyttämien turvatilojen rakentamista. Ilman asianmukaisia tiloja syyttäjät eivät pysty noudattamaan turvallisuusluokitellun aineiston käsittelyvaatimuksia. Valtioneuvoston oikeuskansleri on kiinnittänyt huomiota siihen, että Syyttäjälaitoksella ei ollut tarjota tiloja turvallisuusluokitellun aineiston käsittelyn mahdollistavia työtiloja.²

Uusien oikeustalohankkeiden osalta edellytetään asianmukaista erityistilaa turvaluokitellun materiaalin käsittelyä ja säilytystä varten. Tarpeita kartoitetaan myös nykyisiin tiloihin. Tavoitteena on, että syyttäjälaitoksella on käytössään riittävä määrä lailliset vaatimukset täyttäviä turvatiloja.

Syyttäjien mahdollisuus TUVEn verkossa olevan poliisin Patja-järjestelmän käyttöön on tähän asti mahdollistanut tehokkaan ja sujuvan rikosprosessin hoitamisen ilman lisäkustannuksia. TUVEn käyttöoikeuden mahdollistava valtiovarainministeriön poikkeuslupa on kuitenkin päättynyt ja katseluyhteys Patja-järjestelmään katkeaa 30.9.2025.

Syyttäjälaitos hankki vuoden 2025 aikana 50 TUVEn työasemaa, joiden vuosittaiset kustannukset ovat arviolta 120 000 euroa. Työasemien hankinnoista on tehty oikeusministeriölle täydennysehdotus vuoden 2025 talousarvioon.

---

² OKV/385/10/2023-OKV-7 – 8.3.2024

Syyttäjälaitos tavoitteli ensisijaisesti teknistä rajapintaratkaisua tiedonvaihdon turvaamiseksi tai Valtorin tuottavuusohjelman mukaista yhden koneen mallia. Kumpaakaan vaihtoehtoa ei kirjoitushetken tietojen mukaan pystytä toteuttamaan.

Syyttäjien siirtymisessä TUVE-ympäristöön ei ole yksin kyse menotason kasvamisesta, vaan siirtymän arvioidaan vaikuttavan positiivisesti esitutkintayhteistyön laatuun ja sujuvuuteen. Oikeushallinnolla ja esitutkintaviranomaisilla on omat erilliset tietojärjestelmät, mikä on hidastanut rikosasioiden hoitamista erityisesti esitutkintayhteistyön osalta. Turvallinen ja viiveetön viestintä turvallisuusluokan 3 (luottamuksellinen) ympäristössä ja yhteiset tietoalustat mahdollistavat oikea-aikaisen tiedonsiirron ja käsittelyn eri hallinnonalojen viranomaisten välillä. Rikosasioiden laadun ennakkoidaan paranevan yhteistyön syvenemisen tuloksena.

Joanna Autiovuori

Hallintojohtaja

Olli Lintu

Erityisasiantuntija

Liitteet -

Jakelu kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Tiedoksi -

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos

Lausunto

8 (8)

26.9.2024

SY/2716/2024

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

